

## HOOFSTUK 6

### DIE VERLORE MENS MOET SY VERLOSSING IN CHRISTUS SOEK<sup>1</sup>

*1. Die in sonde vervalle mens het 'n Middelaar nodig om hom met God te versoen.*

Aangesien die hele mensdom in die persoon van Adam verlore gegaan het, sou die voortreflikheid en adel van ons oorsprong waarvan ons melding gemaak het,<sup>2</sup> geen voordeel vir ons ingehou het nie. Dit sou ons eerder tot groter skande strek, omdat God die mens wat deur sonde  
5 besmet en bedorwe is, nie as sy eie werk erken nie, totdat Hy as Verlosser in die Persoon van sy eniggebore Seun verskyn. Ons het dus van die lewe in die dood verval. Dan sou al die kennis van God, die Skepper, waaroor ons reeds gepraat het,<sup>3</sup> nutteloos gewees het as dit nie was dat die geloof wat God die Vader in Christus vir ons aanbied, vir ons  
10 beskikbaar was nie. Dit was wel sy ware beskikking dat die gebou van die wêreld<sup>4</sup> vir ons 'n skool sou wees waarin ons godsvrug kan leer, en dat ons van daar af 'n oorgang na die ewige lewe en volmaakte geluksaligheid sou verkry. Maar waarheen ons ook al na die val ons oë wend, na bo of na onder - orals doem God se vloek voor ons op. Terwyl  
15 dit onskuldige skepsels deur ons toedoen oorrompel en verstrik het, moet dit ons siele noodwendig in wanhoop verswelg. Want hoewel God sy vaderlike guns jeens ons nog op baie wyses wil toon, kan ons tog nie uit 'n aanskouing van die wêreld aflei dat Hy ons Vader is nie,<sup>5</sup> wanneer ons gewete ons binneste aankla en bewys dat daar vir Hom in die sonde  
20 gegronde rede is om ons te verwerp en ons nie as sy kinders te reken of te beskou nie. Hierby kom ons onverstandigheid en ondankbaarheid. Met ons verstand kan ons immers nie sien wat die waarheid is nie - verblind soos ons is! En bedorwe soos wat ons sinne is, berooft ons God kwaadwillig van die heerlikheid wat Hom toekom.  
25 Ons moet derhalwe by Paulus se verklaring kom: "Aangesien in die wysheid van God die wêreld deur die wysheid God nie geken het nie, het dit God behaag om deur die dwaasheid van die prediking dié wat

<sup>1</sup> Hierdie hele hoofstuk asook afdeling 1 en 2 van hoofstuk 7 is materiaal wat Calvyn eers in hierdie laaste (1559-) uitgawe ingevoeg het. Dit vorm in die struktuur van sy werk 'n belangrike band in die verkryging van die tweeledige kennis van die mens. Vgl. *Inst.* 1.2.1 (Afr. vert. 1:117-118).

<sup>2</sup> Vgl. *Inst.* 1.15.1-3, 8 (Afr. vert. 1:285-292; 299-301). Calvyn vat in hierdie onderafdeling inderdaad die hoofpunte van sy vorige redenasies saam.

<sup>3</sup> Kyk *Inst.* 1.

<sup>4</sup> *Mundi fabrica*. Vgl. *Inst.* 1.10.1 (Afr. vert. 1:181, n. 1 - *mundi machina*).

<sup>5</sup> Vgl. *Inst.* 2.6.4; 2.9.1 (Afr. vert. 2:473; 2:563).

glo, te red".<sup>6</sup> Hy noem hierdie wonderbare skouburg van hemel en aarde die wysheid van God. Dié skouburg is propvol ontelbare wonders  
 30 waaruit ons God moes leer ken deur dit met wysheid te aanskou.<sup>7</sup> Omdat ons vordering daarin egter so sleg was, roep Hy ons op tot die geloof in Christus. As gevolg van die skyn van dwaasheid het die ongelowige egter 'n afkeer daarin. Hoewel die prediking van die kruis dus nie aan die mens se vernuf beantwoord nie, moet ons dit tog ootmoedig aanvaar as  
 35 ons begeer om na God, ons Skepper en ons Maker, van wie ons vervreemd is, terug te keer, sodat Hy weer vir ons 'n Vader kan begin wees. In elk geval het geen kennis van God na die val van die eerste mens sonder die Middelaar krag gehad om die mens se saligheid te  
 40 daarin alle eeue en tye saam wanneer Hy sê dat dit die ewige lewe is om die een God en waaragtige Vader te ken en Jesus Christus, wat Hy gestuur het.<sup>8</sup>

Daarom is die onverstandigheid van die mense wat die hemel sonder die genade van Christus vir al die onheiliges en ongelowiges oopstel,<sup>9</sup> des te  
 45 skandeler omdat die Skrif oral leer dat Hy die enigste deur is waardeur ons tot ons saligheid kan toetree.<sup>10</sup> As iemand die uitspraak van Christus tot die bekendmaking van die evangelie sou wou beperk, is die voor die hand liggende weerlegging daarvan dat dit op alle tye en volkere betrekking gehad het; dat dié wat van Hom vervreem is<sup>11</sup> en van wie  
 50 verklaar word dat hulle vervloek en kinders van die toorn is,<sup>12</sup> God nie sonder versoening kan behaag nie. Hierby kom ook nog Christus se antwoord aan die Samaritaanse vrou, naamlik: "Julle aanbid wat julle nie ken nie, maar óns aanbid wat ons ken, want die saligheid is uit die Jode".<sup>13</sup> Met hierdie woorde verdoem Hy al die godsdienste van die  
 55 heidene op grond van valsheid, en Hy voer as rede daarvoor aan dat die Verlosser onder die wet slegs aan sy uitverkore volk belowe is. Daaruit volg dat God nooit 'n welgevalle gehad het in enige diens wat nie op

<sup>6</sup> Marg. 1 *Cor.* 1.c.21.

1984 Afr. vert.: Dit was die bedoeling van God in sy wysheid dat die wêreld nie deur geleerdheid tot kennis van God sou kom nie. Daarom het God in sy goedheid besluit om deur die prediking wat vir die wêreld onsin is, dié te red wat glo.

<sup>7</sup> Vgl. *Inst.* 1.5.8; 1.6.2; 1.14.20 (Afr. vert. 1:139-140; 150-152; 281-282).

<sup>8</sup> Marg. *Ioban.* 17.a.3.

<sup>9</sup> Onder andere het Erasmus en Zwingli dit gedoen. Erasmus laat bekende heidene en Christene by 'n eetmaal aansit waartydens een van die gaste, Nephilus, in ekstase wil uitskree: *Sancte Socrates, ora pro nobis* (Heilige Sokrates, bid vir ons! - Erasmus EOO 1:683D). In sy kort samevatting van die Christelike geloof (*Christianae fidei brevis et clara expositio*, hfst. 12) stel Zwingli weer die letterkundige meesters en helde uit die Klassieke aan die geloofshelde van die Ou Testament gelyk.

<sup>10</sup> (Joh. 10:9.)

<sup>11</sup> (Ef. 4:18.)

<sup>12</sup> (Gal. 3:10; Ef. 2:3.)

<sup>13</sup> Marg. *Ioban.* 4.c.22.

Christus gerig was nie. Daarom bevestig Paulus ook dat al die heidene sonder God was en dat hulle van die hoop op die ewige lewe versteke  
60 was.<sup>14</sup>

Aangesien Johannes leer dat die lewe van die begin af in Christus was<sup>15</sup> en dat die hele wêreld daarvan afgewyk het,<sup>16</sup> is dit nodig dat ons na daardie bron terugkeer. Daarom verklaar Christus dat Hy die lewe is in soverre as wat Hy ook ons Versoener is.<sup>17</sup> Die erfdeel van die hemele  
65 kom in elk geval net die kinders van God toe.<sup>18</sup> Om te reken dat die mense wat nie in die liggaam van die eniggebore Seun ingelyf is nie, ook die plek en rang van sy kinders het, is glad nie aanvaarbaar nie. Johannes getuig ook duidelik dat dié wat in sy Naam glo, kinders van God word.<sup>19</sup> Maar omdat ek nie die voorneme het om nou al uitdruklik van die geloof  
70 in Christus te praat nie,<sup>20</sup> sal dit voldoende wees dat ek die onderwerp net terloops aangeroei het.

## *2. Selfs in die ou Verbond het God sy volk sonder 'n Middelaar nie op sy genade laat hoop nie.*

En soos God Hom nooit gunstig betoon het teenoor sy volk van ouds nie, het Hy eweneens nooit by hulle die hoop op genade sonder die Middelaar gewek nie. Ek laat die offers van die wet agterweë. Die gelowiges is openlik en duidelik daardeur geleer dat hulle hulle  
5 saligheid nie elders moet soek nie as net in die versoening wat alleen deur Christus volbring is. Ek sê slegs dat die gelukkige en salige staat van die kerk altyd in die Persoon van Christus gegrond was. Hoewel God die hele nageslag van Abraham in sy verbond ingesluit het,<sup>21</sup> redeneer Paulus tog verstandig wanneer hy sê dat Christus eintlik die saad is  
10 waarin al die volke geseën sal wees,<sup>22</sup> want ons weet dat nie almal wat na OS 322 die vlees uit Hom gebore is, onder sy saad gereken is nie.<sup>23</sup> Want - om A114 Ismael en ander nou maar te verswyg -, hoe het dit dan gebeur dat van die twee seuns van Isak, naamlik die tweelingbroers Esau en Jakob, die een uitverkies en die ander een verwerp is toe hulle nog in die  
15 moederskoot was?<sup>24</sup> Ja, hoe het dit gebeur dat die eersgebore seun

<sup>14</sup> Marg. *Ephes. 2.c.12.*

<sup>15</sup> Marg. *Ioban. 1.a.4.*

<sup>16</sup> (Joh. 1:10.)

<sup>17</sup> (Joh. 11:25; 14:6.)

<sup>18</sup> (Matt. 5:9-10.)

<sup>19</sup> Marg. *Ioban. 1.b.12.*

<sup>20</sup> Dit is die onderwerp wat in boek 3.2 behandel word.

<sup>21</sup> (Gen. 17:4.)

<sup>22</sup> Marg. *Galat. 5.c.16 (recte: Gal. 5:14).*

<sup>23</sup> (Rom. 9:6-8; Gal. 3:16.)

<sup>24</sup> (Rom. 9:11.)

verwerp is en die jongere alleen die posisie beklee het? Hoe het dit gebeur dat die grootste deel weggewys is? Dit is dus duidelik dat Abraham se saad in die besonder onder een hoof gereken word. Dit is ook duidelik dat die beloofde saligheid nie tot stand kom voordat ons 20 tot Christus kom nie, omdat dit sy amp is om die volk wat verstrooi was, te versamel. Die eerste aanneming van die uitverkore volk het dus van die genade van die Middelaar afgehang. En hoewel dit nie by Moses in soveel woorde uitgedruk word nie, is dit duidelik genoeg dat dit nogtans oor die algemeen aan al die godvrugtiges bekend was. Want 25 voordat 'n koning onder die volk aangewys is, het Hanna, Samuel se moeder, in haar lofsang oor die geluksaligheid van die godvrugtiges melding gemaak en soos volg gepraat: "God sal sterkte gee aan sy koning en die horing van sy Gesalfde verhef".<sup>25</sup> Met hierdie woorde gee sy te kenne dat God sy kerk sal seën. Die godspraak wat 'n rukkie later 30 volg, stem daarmee ooreen: "Die priester wat Ek sal instel, sal voor my Gesalfde wandel".<sup>26</sup> Daar kan inderdaad geen twyfel daaroor wees dat die hemelse Vader in Dawid en sy nageslag 'n lewende beeld van sy Gesalfde wou laat sien nie. Wanneer Hy daarom die godvrugtiges wil vermaan om God te vrees, gebied Hy hulle om sy Seun te kus.<sup>27</sup> Hierdie 35 uitspraak van die evangelie stem trouens daarmee ooreen: "Wie die Seun nie eer nie, eer ook nie die Vader nie".<sup>28</sup>

Hoewel die koningskap as gevolg van die afval van die tien stamme in duie gestort het, moes die verbond wat God gesluit het, nogtans in Dawid en sy opvolgers bly bestaan, soos Hy ook deur die profete 40 gespreek het: "Ek sal nie die hele koningskap afskeur nie ter wille van my kneg, Dawid, en ter wille van Jerusalem, wat Ek verkies het, maar vir jou Seun sal een stam oorbly".<sup>29</sup> Dieselfde woorde word twee of drie keer herhaal. Daar staan ook uitdruklik geskrywe: "Ek sal die saad van Dawid verneder maar nie vir altyd nie".<sup>30</sup> 'n Klein rukkie later word daar 45 gesê: "Ter wille van Dawid, sy kneg, het God 'n lamp in Jerusalem gegee om vir hom 'n seun te verwek en Jerusalem veilig te hou".<sup>31</sup> Wanneer die sake van die ryk reeds op ondergang afstuur, word daar weer eens gesê: "Maar God wou Juda nie verstrooi nie ter wille van sy kneg Dawid omdat Hy gesê het dat Hy aan hom en aan sy seuns vir altyd 'n lamp sou gee".<sup>32</sup>

<sup>25</sup> Marg. 1 Sam. 2.b.10.

<sup>26</sup> (1 Sam. 2:35.)

<sup>27</sup> Marg. Psal. 2.c.12.

1984 Afr. vert.: En Hom onderdanig wees ...

<sup>28</sup> Marg. Iohan. 5.d.23.

<sup>29</sup> Marg. 1 Reg. 11.b.12.f.34.

Vgl. ook 1 Kon. 11:13, 32.

<sup>30</sup> Marg. *Ibidem* g.39. 1 Kon. 11:39.

<sup>31</sup> Marg. 1 Reg. 15.a.4.

<sup>32</sup> Marg. 1 Reg. 11.f.34 (*recte*: 2 Kon. 8:19).









